



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Lib. XVII. Ciconia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

A **JOANNIS PIERII VALERIANI**
HIEROGLYPHICORUM

LIBER XVII.

DE IIS QUÆ PER CICONIAM, MEROPEM, CUCU-
 PHAM, IBIN ET GRUEM SIGNIFICANTUR

Ex Sacris Ægyptiorum literis,

AD ÆGIDIUM VITERBIEN. CARD.

B **E**cce tibi præstantissime vir, Ciconia illa tua pietaticultrix, Sacerdoti omnium pientissimo dedicata, quam tu scilicet, non reliquis tantum volucris, verum & universo animantium generi solitus es antepone: quippe quod adeo peculiaris & ingenita sit illi pietas, ut & ipsum humanum genus, in hujusmodi capienda adorea longo post se intervallo reliquisse videatur. Hinc non in Ægyptiacis tantum hieroglyphicis sculpta, verum etiam in Romanorum principum numis summo cultu causa reperitur.

PIETAS. CAP. I.

V **I**dere enim est eam passim in Hadriani numis, in inscriptione etiam adjecta; PIETAS AUGUSTA. *Hadriani* Significabat hæc hominem erga parentes pium & veræ charitatis officiis insignem: quippe quæ *numi*, parentes nunquam deserat, senectutem eorum curans, non modo senescens, sed quotiescunque opus est, ut alantur, opera liberorum. Alites enim hæc nec patrem, nec matrem errare huc & illuc cibi causa patiuntur, sed operam dant, ut in cubili maneat, & eorum labore pascantur, quos ipsi genuerunt, educantque. Unde pientissimum illud ἀντιπελαργία usurpatum in adagiis. Et antiquissima lex Pelargica, honore nominis his avibus habito, *de parentibus*, ut ita dicamus, *venutricandis*. Sed *Lex Pelargica*, quos nos, rogo, mortalium aut naturæ ipsius leges curiosus vestigemus, cum in sacris literis, post

C **T**ria illa de divino cultu præcepta in Decalogo contenta, primum rerum humanarum decrementum à summo Deo sit, Parentes venerari? quæ doctrina apud Hebræos primū popularibus literis mandata est, ut omnibus esset in proptu fugiendorum expetendorumq; notitia. Identem vero nos admonent divinæ literæ, ut si diuturniore vita frui cupimus, & patrem & matrem cum primis honore prosequamur. Unde senariolus ille dictatus in scholis;

ἱκανῶς βιάσεις, ἡγεθροσκῶν τῆς γονῆς.

Diu viues, senectam si parentum nutrias,

Quam sententiam Homerus ita sibi surripuit:

Οὐδὲ τοκέων

Θεσπία φίλοις ἀπέδωκε μινωτῶδι. Ὁ δὲ οἱ αἰῶν.

Et quoniam charis nunquam genitoribus equum.

Reddidit officium, immaturus est morte peremptus.

Cæterum Athenienses eos tantum filios huic legi addictos voluerunt, qui vel disciplinis, vel honestis artibus fuissent à parentibus instituti: qui vero negligenter educati essent, nihil eos parentibus debere. In hanc sententiam Boetius historiam recitat minime contemnendam, libro de Institutione scho- *Historia de puero male instituto.* lastica, de eo, qui male à patre institutus, cum post multa & enormia scelera per patris indulgentiam perpetrata, traheretur ad crucem, accersito ad se patre, quasi pietatis officio veniā aëæ per flagitia vitæ petiturus, dum osculū se ferre simulat, ei nasum dentibus amputavit: memorabili nimirū omnibus exemplo futurus, educationem esse, quæ uniuscujusq; vitam instituat, & sive boni, sive mali evaferimus, uni illi acceptum ferre nos debere. Neq; obijciat quis ingenium unicuiq; suum in utero matris ipsius attributum, cum vel in brutis animalibus Lycurgus, concione super liberorum institutione rationeq; legum ferendarū habita, ostenderit ex duobus catulis, quos ab ejusdem matris uberib; subductos, in sylvis alterum, in culina alterum educandos curaverat, ubi aliquantulū adolevisent,

Cc 2

in

Horat. epist. in media concione simul emisos, ad patinam hunc in medio positam, ad leporem illum, qui statim
3. lib. 3. emisus erat, insequendum accurrisse: atque hoc illud est, quod apud Horatium legimus:

— Venaticus ex quo Milis in sylvis catulus.

In fenes im-
pietas.

Tempore Cervinam pellem latravit in aula.

At quanto magis honorandum est ingenium Ciconia, eo magis damnandum est humanum genus cum fatis olim celebres civitates eo impietatis ferantur irrupisse, ut fenes quicumque sexagesimum aetatis annum excessissent, de ponte in subiectum profluentem deicerentur; aut, si fabula est, tam perditio fuisse quemquam ingenio, qui rem usque adeo abominandam commentari sit ausus. Utcumque, fabula inde causam cepit, quod aliquando fenes ejus aetatis Romae in Senatu ad ferenda suffragia non admitterentur. In Comitibus vero per pontem, qui colliculos duos jungeret, transitus erat, qui vero prohiberentur eo accedere, Depontani appellabantur. Sed ut manifestas Fabulas, bona Festi & Erasmi venia, omittamus; aliis lege longe iniquiori sanxerunt, ea aetate fenes mortis inter se certamen inire, ut inutilis, quod illi censebant, atas faceret, vitæque necessaria & juvenibus, adultis viris largius suppeterent, quod moris in Julide Cõ insulae urbe Menander fuisse notat, ut apud Stephanum legitur. Menandri vero versus qui superant, ita legi debent:

Festus Pom-
pilius ex Si-
sinnio Ca-
pione.
Eras. Chil.
cent. 5 pro-
verb. 37.

Καλὸν τὸ κῆρον νόμιμόν ἐστι Φανία,
οὐ δὴ δάμηνος ἔστι καλῶς, ἢ ἔτι κακῶς
Lex pulchra Cœ civitatis, Phania,
Cui lata non est vita, ne tristis fiet,
Ferro jubentur præsecare incommoda.

Ultimum hoc, quæ legis sanctio est, apud Stephanum non habetur: sed ex historia omnino subjungendum.

IMPIETATI PRÆLATA PIETAS. CAP. II.

Auctor. Sui-
das.
Ægyptiorum
documentum
memorabi-
le.

In piscium Commentario, cum Hippopotami significata recense- remus, memorabile illud Ægyptiorum documentum recitavi- mus, quo illi sceptri regia in summa parte Ciconia capitibus insi- gnita faciebant, fluvialis Equi ungulis in imum appensis: ex eo in- venere volentes, amplexandam, colendam, suspiciendamque esse pietatem gratumque animum ingrato præferendum: impietatem vero, cujus hieroglyphicum est Hippopotamus, pessundandam. Amphibium enim animal hoc patrem solet de matris coitu, quem affectat, male multare. Id sceptri in ahenea Bembi tabula ita ha- betur.



DE MEROPE. CAP. III.

Lib. de na-
tur. anim.

Sunt qui Meropem etiam in hoc statuunt significato, cui pietatem eandem in parentes Aristoteles attribuerit. Eam Ælianus omnino in Ciconiarum genere posuit, esseque in parentes ea nutri- candi pietate, ut eorum senium haudquaquam operiatur, quibus pietissimam educandi curam impendat, sed quamprimum volare cœperit, sponte animum ad necessaria parentibus subministran- da convertat: quapropter eam avium justissimam appellavit. Figuram ejus apud Simeonem quendam Antiochenum, qui multa de animalium vi medica conscripsit, ita traditam inveni. Meropi avi- mali volatili pectus esse accipitrinum, ventrem albicare, tergum & apicem auro similes, genas can- didas, rostrum magnum, indeque non en consecutam, quod proclivis admodum sit ad contrahen- dam cum humano genere amicitiam. Homines enim μεροπις appellare præcipue Homericum est. Sunt qui Gangienam eam vocent. Id vero insigne est in ejus ingenio, ut paritura huc & illuc transmigret identidem, ut ita fallat, neque facile partus ejus deprehendi possit. Verum enimvero diversum hoc Merops habet à Ciconia, quod cunabula in terra facit, corporis gravitate sublima- petere prohibita, in specu itaque nidificat, sex pedum defossa altitudine: quod & de Cassita fabu- lose perhibetur. At Ciconia nidum in altissimarum abietum verticibus ponere comperitur, quam- vis quoniam è loco venirent, quoque se referrent Plinianis adhuc temporibus incomperitum erat. Sed quantum

Meropis
figura.

A quantum ad regium illud sceptrum pertinet, Plutarchus hoc de Grue sentire videtur, opusculo cui titulus: *Quanam sint prudentiora animalia, terrestria an aquasica*. Gruem enim facit fluviali Equo oppositam, ea qua de superius causa dictum est.

DE CUCUPHA. CAP. IV.

Philippus ille, qui fragmenta quaedam ex hieroglyphico literarum Aegyptiarum interprete, cui Horapollinem nomen faciunt, satis curiose collegit, & Graeco sermone scripta posteritati commendavit, Cucupham quandam nominat in huiusmodi pietatis significatum. Nomen mihi, ut ingenue fatear, nondum cognitum vocabuli novitate sive potius ea Cicuma sit, quae & ipsa parentum curam suscipit, & a Latinis inter Ciconiarum genera recensetur. Sedenim, in his facile sum iis, qui certiora compererint, acquieturus.

GRATUS ANIMUS. CAP. V.

Sed utcumque, gratum animum is per ejus alitis hieroglyphicum significari dicit apud Aegyptios: propterea quod unum hoc animal (ita enim illic habetur) ante alia omnia genitoribus senio confectis eodem modo gratiam rependit, quo ales ipsa fuerit educata: in eodem enim loco ubi fuerit a parentibus enutrita, eis nidum parat, pennas vellicat inutiles, eoque cibum importat (*τρυφάς* enim in manuscriptis codicibus antiquis, non *τρυφάς*, legitur) idque quoad resumptis pennis ipsi sibi sufficere queant. Atque haec est, quam ait in sacris sceptris praerogativam habere. Apud Suidam in Reciconiandi proverbio, ut novo vocabulo verbi Graeci proprietatem explicemus, nimirum legere est, in ejusmodi sceptris *πλάγρον* adsculpi, quae dubio procul Ciconia est. Atque ego animadverti quibusdam in numis huiusmodi sceptri speciem Ciconiae capite insignem esse.



Cucupha in genitorum pietas.

reciconiare

VERNUM TEMPUS. CAP. VI

Habetur & tepidi temporis hieroglyphicum Ciconia: quippe quae adveniente hyeme in tepidiores regiones transmigrat, verno vero tempore nos invisit: quare Petronius eam felici compositione Exulyemem vocavit. Hinc in aestatis pictura Ciconiam nonnulli addidere, quando constat eam ex erraticis avibus adventum esse.

MUNIMENTUM AB INSIDIIS.

CAP. VII.

Invenio & munimentum ab insidiis atque veneficiis, per Ciconiam platani folium gestantem significari: ea siquidem huiusmodi folio nidis imposto, editis ovis ea ab Noctuarum injuria defendit. Compertum enim est, si Noctua ea contigerit, fascinari: incubationem quippe omnem, ac si ova essent subventanea, irritam fieri, quod observavit Alianus. Novit vero Ciconia amuletum id, ut eo non accedat Noctua, ubi platani folium fuerit. Quid enim commune esse potest aliti lethali, cum a bore geniali? Vel eam inesse folio vim dicemus, ut ab ejusmodi fascinatione valeat ova liberare.



Platani folium gestans Ciconia, quid.

Quintilliam
origani
substratu
serpentis
figuratur.
Diosc. lib. 3.
cap. 28.
Augurium
Attila.

Quod si Ciconiam ore tenentem origani ramusculum quis figuravit, hieroglyphico eo medicinam sibi comparatam indicabit : nam ejus herbae passione Ciconia stomachi fastidium levant,

VIGILIAE SPECULATIONESQUE. CAP. IX.

Inaugurali disciplina, Ciconia vigiliarum custodumque urbium signa perbibentur, propterea quod aedium fastigia & acroteria plurimum inhabitant. Hinc augurium Attilae dederunt, futurum ut Aquilejam, quam per triennium obsederat, multisque oppugnationibus attriverat, expugnatus esset: visae siquidem Ciconia uno impetu ex urbe migrare, fetusque suos sublato rostris per rura foras asportare, unde ille urbem e vestigio perituram praesagivit, ostensoque militibus augurio, expugnatione perquam prope parata, voti compos evaluit. Et si parva ponere cum magnis licet, Patavii sub Ezelini dura dominatione, cum injecta esset Jordano Bonzio, viro strenuo tyrannicis concepti calumnia, ob quam is damnatus est, domusque ejus disjecta, & a fundamentis eversa, observatum est paucis ante diebus Ciconiam, quae in summa illarum aedium turri nidum struxerat, paulatim nidum ipsum avellere coepisse, moxque eum in Manfredi Cuticelli turrim transtulisse, ova poluisse, quod casu factum credere difficillimum est.

MILITARIS DISCIPLINA. CAP. X.

Ciconiarum
disciplina.

Est & militariae hieroglyphicum Ciconia, in ea siquidem frequenter illud agitur, quae quis ratione locum ponendis castris praecipiat, vel si major ingruat vis, quo pacto motis castris hostem fallat. Compertum vero est hujus generis alitis magno numero certo congregari loco, ex omnique provincia omnes in unum cogi, ut nulla sui generis relinquantur cui liberum sequi fuerit: idque praedicta velut die: & sive discedant, sive adveniant, etiam observantes fallunt, quod nocturnis utrumque temporibus aggrediuntur. Quid quod & concilia inter se in concionis mores agitare eas observatum est? ut in Come Pithonis patentibus Asiae campis congregatae inter se commurmurant: tamque severe disciplinam hanc exercent, ut eam quae novissime advenerit, lacerent, atque in ceteris negligentiae castigatae admonitis, castra subito volatu movent, & unanimi profectioe comitantur.



HOSTIS PROFLIGATUS. CAP. XI.

Thessalorum
lex.

Primum vero illud optimi est Imperatoris munus, ut hostes longe a patriis sedibus summovent. Serpentem loco suo belli & ingruentis calamitatis esse signum, multis ostendimus argumentis: at qui nullum animal contra Serpentis acrius, neque assidue magis dimicat, quam Ciconia: quare honoris illi Serpentum exitio habitus, capitaleque fuit plerisque gentibus, si quis Ciconiam occidisset, poena eadem legibus statuta, quae homicidis. Quod Thessalos religiose admodum observasse tradit Plinius, & plerique alii. Et apud Stephanum de urbibus legas, θεος αλια εν ταυ τη εκ εχου παραργυς κτεινει, τος δε ε χυρος ο φεις ανασταν. Id quod notatum volui, ne quis παραργς legeret, ut in vulgatis habetur exemplaribus. Unde forte factum, ut dum illi utili hac de causa parcitur, prohibitum sit eam mensis inferre: non aliter quam Bovem olim occidere atque civem, eidem subiciebatur supplicio. Sed veluti neque Bovi perpetua fuit immunitas, ita Ciconia in culinam & ipsa raptae, in quo tamen hoc illi accessit honoris, ut cum delicati alii cibi plurimum ab hoc, vel illo ganeone privatim conquiriti laudatque fuerint,

Ciconia in
epulis data.

A fuerint, una Ciconia edicto Prætorio epulis inferri meruit, de quo Flaccus in Galonii gulam, qui accipenserem tantum approbat, ita scripsit:

— *Quid tum Rbombos minus aquora alebant,
Tutus erat Rbombus, tutos, Ciconia nido,
Donec vos autor docuit prætorius.*

In Serm.
lib. 2.
Sat. 7.

Nam Ruffus quidam vir prætorius, ut apud Porphyriorem legimus, quidam Acellium dicunt, instituit, ut Ciconiarum pulli manderentur:isque mox repulsam in Prætura passus, huiusmodi scæzonte procißus est:

*Ciconiarum Ruffus iste conditor.
Hic & duobus elegantior Plancis,*

*Suffragiorum puncta non tulit septem:
Ciconiarum populus ultus est mortem.*

Cornelius Nepos, qui principatu Augusti obiit, cum scriberet de faginandis alitibus, Turdosque paulo ante coepos faginari monuisset, addidit: *Ciconias magis placere quam Grues*, quamvis longè fecus humanum mox palatum indicavit: nam Grues inter primas, Jovii etiam nostri iudicio, commendantur.

IRRISIO. CAP. XII.

PRÆTEREUNDUS non est Persianus locus, per quam Ciconiam illusionis & suggillationis signum haberi discimus, ubi dicit:

O lane, à tergo quam nulla Ciconia pinfit.

Ad id scilicet respiciens, quod petulciores homines cum quempiam ludibriis incessere aggrediuntur, soleant digitis in unum adstrictis exporrectisque, quasi Ciconiani rostri speciem reddentes, identidem pinfando abeuntes eludere: qui mos in Principum aulis frequentissimus.

DEUS. CAP. XIII.

ADDEMUS & illud, posse etiam hieroglyphico Dei Ciconiam ea ratione figurari, quod his alitibus non inesse linguam observatum, ideoque earum vocem murmuratiōni potius esse similem, quam clangori. Nam & Crocodilum ea de causa Dei simulachrum Ægyptii statuebant, de quo suo dictum Commentario: elinguis enim omnino est Crocodilus, idque tam significat Deum tacito omnia silentio perficere, quam non debere nos super eo loqui, quem nulla queat humani vis ingenii satis admirari.

ANIMUS DIVINIS INTENTUS. CAP. XIV.

NEQUE vero minori observatione dignum illud, quod purum animum, supra terrenas fæces elatum, & divinarum tantum rerum meditationi deditum, per Ciconiam hieroglyphicè significant sacre etiam nostrorum literæ. Fastigia enim apicesque rerum semper querit Ciconia, quippe Hebraicam sequantur lectionem apud Psalmographum, quod vulgo legitur: *Herodii domus Psalmo 102. dux eorum, si reddunt, Ciconia domicilium abies præbent*: vel, *Ciconia nidum suum ponit in abiete*, arbore scilicet supra reliquas verticem attollente. Quod quidem ex Hebræorum disciplinis memini, te Pater amplissimè, pro concionibus declamitare: nidos scilicet ejus alitis in excelsissimis abietibus positos ostendentem, multa super ea ex undecimo Levitici capite octavo apud Hieremiam, quinto apud Zachariam, & tertio supra centesimum Psalmum memorantem: præcipuè verò trigesimo nono Jobis locum declarantem, qui, non intellectus, longè alienum habeat sensum, quam plerique interpretes opinati sunt. Quædam enim ibi enumerantur animantes, præcipuè autem aves, in quibus multa, in primisque manifesta atque clarissima apparet providentia, inter quas Kasida ista tua est, quam nostram esse Ciconiam (id enim rectè memini) contendebas, de qua dictum à Jobe: *Num illa relinquit humi ova sua, quæ ut pulvis excalfaciat, pes opprimat, feru calceat?* Quæ locum interpret tuus enarras, ait nequaquam ita esse, sed Kasidam avem ut clementissimam, ita & prudentissimam, eminentissimis in speculis arboribusque montiumve aut ædificiorum apicibus nidificare, humo humilibusve locis minimè credere animalium accessum, omnesque fortunæ casus inaccessæ altitudinis altissimo cõsilio cavere: quamvis Latinus interpres, ova eam humi relinquere tradiderit. Velle vero Theologos, quos enumerabas, multa inesse Ciconiæ divina lumina, omnium supremum, quo maximè dando clemens appareat

reat

reat Deus. Nasci præterea pleraque, imo innumerabiles animas tantæ lucis fastigio ineptas, raras admodum aptas: propterea quod corpore mortali obtectæ sunt, cujus si quando obliviscantur, gradum illum eminentissimum, ut astrum proprium, semper ante oculos habituræ sunt, ita ut nondum illum antiquum agnoscant, quæque inferiora illo sunt, contemnant, & aspernentur.

VOLUPTATUM ET MALORUM AFFECTUUM DISSIPATIO,
CAP. XV.

*Ciconia
bellum cum
Serpenti-
bus, quid.*

Habet & hoc Ciconia commune cum superis, quod, ut dicebamus, bellum illi assidue cum Serpenti- bus est: quod quidem animantium genus ita prorsus terrestre est, ut humi repat, humi semper vel adhærescat, vel in abditissimas se terræ latebras occultet. Ita animus qui mortali- um delicias aversetur, terrenosque affectus humi propemodum obvolutos longe summoveat, & penitus amoliat, per hieroglyphicum hujus alitis, quæ Serpentem dilaceret, apte significabitur. Serpentem vero inter alia significata petulciorum voluptatum, molliumque illecebrarum symbolum esse, plerisque locis toto hoc opere declaratum est, suo vero Commentario plenissime.



ANIMUS AD HUMILIA DEJECTUS.
CAP. XVI.

AD hunc itaque modum Ciconiæ nidulantur: sed si super ea unquam mentio fit, quod humi ova deponat, alterius significati gratia confictum, quasi rem ab ingenio suo alienissimam aggredietur: eritque Ciconiæ humi ova deponentis hieroglyphicum, animus ad humilia dejectus. Aliqua est omnino anima talis, atque utinam non innumerabiles hujusmodi reperirentur, quæ, licet totæ res divinas vergant, totæ assurgant, totæ humanas res contemnant, totæ divinis aspirent, quadam tamen vulgari animarum labe contagioneque fit, ut cum aliis mortalibus verentur eorumque curas inanissimas in necessariis parandis, in periculis vitandis, in familia, domo, agris, honoribus, aliisque id genus sexcentis procurandis, imitentur. Atque ita avis cæli gratia nata, dum ad humana serpit, humi ova collocare dicta sit, & a sanctissimis naturæ suæ institutis aberrare. Memini vero & illud disputasse te, Latinorum aliquot per Kasidam, Cassitam, interpretatos, fabuloseque Gellium fabulam commentum de nidificatione in agris & in segetibus, sed eum apologum, non historiam scripsisse: dicebasque Latinos nostros, una cum Græcis, quippe qui sint ad divinos sonos sensu barbari, cum sacris literis careant, aspirationem gravem in C literam mutare solitos, & pro filio Noham, scriptitare Cham: pro Ahab, Achab: pro Ohozia, Ochozia. Et Blondum, in asportando Marei corpore suum tergis operto, exclamatum scribere, *Cancir, Cancir*, ab iis qui Alexandria custodes erant, cum Hazir Arabum lingua enunciasent, quæ vox suam sonat: esse vero Arabum linguam Hebræorum linguæ non abimilem, & hos, & illos æquè suillam abominari, manifestum est. Qui quidem error à quodam nostri temporis novo interprete, omnibus divinarum institutionum & historiæ tam veteris quam novæ libris, supra quam dici possit, auctus est. Sed hæc alii viderunt. Nos quæ ad alitis significata spectare videbantur, quæque ad rem ipsam attinerent, ita ut videri qua potuimus cura, collegimus:

*A. Gellius
lib. 2. c. 29.*

*Affinitas
lingua Ara-
bica & He-
brææ.*

*Ne tua dicta vagis nequicquam credita ventis,
Effluxisse meo fortè putes anime.*

Hæc demum est illa Ciconia quam per literas apponi tibi jusseras, Pater sapientissime: insipida illa quidem futura, nisi aromatibus ex Arabia illa tua petitis, largeque superfusus, commendationem liquam acquireret. Sed jam reliqua hujus generis aggrediamur.

DE IBI. CAP. XVII.

DE Ibi nunc dicere consentaneum est, quæ quidem omnino est Ciconiæ species, excelsa ea quidem, rigidis cruribus, procero rostro, multo tamen alia quam nostra. Atq; eadem in Ægypto duplici genere distinguuntur: sunt enim aliæ candidæ, aliæ nigræ. Candidæ apud Pelusium tantum non sunt, cum in reliqua tota Ægypto habeantur: ideo vero candidæ appellatæ, quia capite sunt & collo pene candido, reliquo tamen corpore nigricante. Nigræ contra apud Pelusium tantum, in cætera Ægypto nullæ. Sunt vero hæ nigræ totæ cruribus gruinis, rostro maxima ex parte adunco. Sed quæ candidæ dicuntur, pedibus sunt humanis prope similibus, & graciliori capite.

ÆGYPTUS. CAP. XVIII.

Quæ quidem geminæ species in Ægypto tantum repertæ, argumentum dedere, ut Ibes geminæ pro Ægypto ipsa figurarentur: utpote quæ ei tantum regioni familiares & propriæ essent. Eas in huiusmodi significatum passim in obeliscis videas. In numis vero Q. & C. Mari, observavimus Ibes Elephanto adhibito: earum quippe regionum hieroglyphica, quas ipsi ditioni Romanæ subiecisent, aut in quibus æternæ memoriæ aliquid dignum effecissent. Sunt vero aves hæ ita Ægypti propriæ, ut extra eam regionem vivere non possint, asportatæque ocysimè moriantur. Est alia ratio, cur Ægyptum hieroglyphicè significarent Ibes: nempe cum ea regio Delton, à Δ Græcæ litteræ figuræ nuncuparetur, eam cum Ibis similitudinem habet, quod alites hæ litteram eam incesu pedum, interstitio ad æquales trianguli lineas diducto, figurare videantur, idemque rostrum patefacium signat: *πισει γδ τη των ποδιων αναστοις προς αλληλους, και προς το βίγκυ. ισπλδ. ου τρηγάνοις.*

COR. CAP. XIX.

Quoniam vero Ibis Mercurio in primis dedicata erat, qui totius cordis & fermocinationis dominus habebatur, ales ea cordis hieroglyphicum proponebatur: nam & alibi cor in thuribulo positum, Ægypti habere significatum ostendimus. Verum alia ibi ratio. Quod vero ad Ibin pertinet, avis ea simulac nata est, si perpendatur, duas æquæ drachmas ponderat, Plutarcho referente: quod utique pondus est par cordi nuper nati pueruli, γδ ἱεῖν φασιν ἀκολαυθῆσαν ἐυθὺς ἔλκειν δύο δραχμάς, ὅσην ἀρετὴ παιδὸς γιγνέσθαι καρδίας. Medici vero causam aliam adducunt: quia scilicet suapte natura Ibes cordi mirifice conferant, de quo apud eos locupletius: Sedenim super hoc in Accipitre plura.

SALUBRITAS. CAP. XX.

Adem, quia medicamenti genus quod in maximo ad salubritatem usu est, commonstravit, rostri aduncitate per eam partem se proluens, qua reddi ciborum onera maxime salubre, & in primis necessarium est, eo illa gestu figurata, salubritatis apud Ægyptios hieroglyphicum fuit. Eo autem præsentaneo remedio cum vulgo uterentur Ægyptii, evenit, ut postquam ejus utilitas universo terrarum orbi communicata est, dictitatum sit, in Ægypto omnes esse Medicos: quod ab Homero sumptum multi postea usurparunt. Accessit huc ciborum abstinentiæ, succorum herbarumque non incuriosa cognitio, de quibus licet alii multa, plurima tamen Ægyptii deprehendere, institutumque apud eos, ut singulorum morborum singuli essent medici: unde Medicorum illic coaluerit multitudo. Alii



Cur Ibes saluti sum lacrum. Nempe clystere.

D d

eam

Al. quanti
tamen su-
spella.

eam afferant causam, cur Ibes salutis simulachrum essent, quod ex Arabia in Ægyptum volent alata Serpens, quibuscum Ibes certamen ineunt, Ægyptiosque ab earum injuria defendunt. Earum vero Serpentium alis minimè pennata perhibentur, sed Vespertilionum alis perquam similes, glabra subtilique membrana quadam insignes. Nota est historia, quemadmodum Moses florente jam ætate, ut Josephus memoriæ prodidit, Ægyptiorum copiis adversus Athiopus hostes infestissimos profecturis, dux à Pharaone, ita oraculo præmonente, electus, quia is per loca magna vi Serpentum occupata ducturus erat, vim Ibidum ingentem papyraceis instrumentis in arcarum speciem contextis incluserit, incolumemque ita exercitum earum alitum ope præsidioque ad hostes traxerit.



MALUM EX BONIS INITIIS SUBSECUTUM.

CAP. XXI.

Ortu Bas-
ilisci.

Perniciem aliquam ex institutis optimis fanoque consilio subsecutam, Ægyptii significare si voluissent, Ibin & Basiliscum facere consueverunt: siquidem ex Ibidis ovo Basiliscum nasci plerique veterum tradiderunt. Causamque insuper eam Philoſophi afferunt, quod avis ea multivora sit, & Serpentum venenatorumque genus omne abliguriat, quorum virulenta putredine ova ipsa prædita, animal id perniciosum efficiant. Ægyptii sane cum Ibin alloquin egregiè colant, ova tamen ejus ne quid tale progeneretur, inventa frangunt.



INEFFICACIA VOTI.

CAP. XXII.

Desidem ac adeo enervatum hominem, ut nulla in re sibi sufficere possit, frustra que omnia tentet & aggrediatur, neque ullius rei compos per summam ignaviam evadat, hieroglyphicè significare si vellent, Crocodilum Ibidis pennam in capite gestantem effingebant: compertum enim est, animal id ad rapinam & impetum alioqui promptissimum, si penna Ibidis demulceatur, ita obtorpescere ac debilitari, ut immobilis reddatur, omnem pristina rapacitatis violentiam obliviscatur, tamquam aliqua fascinatione sit repente demutatus. Quinetiam Serpentum genus omne reddi immobile, penna hujusmodi ipsis injecta, ex Democrito tradit Florentinus libro de re rustica.



VOCALIS PRIMA. CAP. XXIII.

Rat & Ibis avis primæ literæ symbolum: siquidem Plutarchus ait Mercurium, qui primus literæ elementa non apud Ægyptios tantum, sed etiam apud Græcos Romanosque hieroglyphicè aliquid habuere: ut, A indicium erat absolutionis, C condemnationis, N vero & L, comperendinationis, per quam non liquere significabant. Universi enim judices, ut Pedianus ait, in cistam tabellas simul conjiciebant suas, singularibus literis signatas. Interdum etiam sententiam suam cur quis damnaret, aut cur absolveret, perscribere consueverant.

DE

DE DAGNIDE CAP. XXIV.

Inter Ægypti aves celebris est Dagnis, ab infesta mordacitate ita nuncupata: δάκνω enim mordeo est.

EBRIETAS. CAP. XXV.

Per eam supra coronam aliquam statutam, ebrietas significabatur; eas enim volucres Ægyptii in symposiis, quibus redimiti essent coronis advincire soliti sunt, ut assidue morsuunculis vellendo cantitandoque, potantes dormire non permitterent.

DE GRUE. CAP. XXVI.

Gruum significata in postremis minime habenda sunt, quibus multa cum humana diligentia, recteque, regendæ familiæ ratione, communia sunt.

CUSTODIA. CAP. XXVII.

Sed illud in primis referam, quod exercitus ducem ab hostium insidiis se custodientem significabant. Proponabant quippe Gruem vigilem, hoc est, lapillum pede sustinentem: illa enim excubias ordine suo tota nocte disponunt, lapillumque ideo prensant, ut lassatis somno decedens indiligentiam coarguat. Cætera dormiunt capite super alam condito, alternis pedibus insistentes. Philippus ille, qui brevissima Hori Apollinis lemmata in Græcam linguam traduxit, loco hoc *ρηρηοῦσαι κατ' ὄρνιθον*, Romano vocabulo, tunc à Græcia cum imperio recepto, usus est. Harum alitum vigilantiam imitatus Alexander Macedo, si quando pervigilandum esset,

Cne somni violentia opprimeretur, vas aheneum prope thorum adhibebat, supra quod brachium exporrigebat, pillam, ut Ammianus Marcellinus ait, argenteam manu complexus, quæ si quando ipse somno vinceretur, elapsa sonoro strepitu somnum abrumperet. Sedenim idem author Julianum Cæsarem absque pila, vel instrumento alio, quotiens & quantum voluisset, evigilasse profitetur.

DEMOCRATIA. CAP. XXVIII.

Ex eo vero collegio, quod Grues celebrant inter se, nonnulli dicunt democratiam hieroglyphicè significari: cum pluribus enim consultandum, si quid rectè fecisse voluerimus, & felicem rebus nostris successum optaverimus. Aësymnio Megarensi honestissimo loco nato, dum super hoc consulta posceret, respondisse Apollinem Delphicum ait Paulanias, referret ad multos si gerere quid feliciter vellet: plurimorum enim sententiis auditis, facile est quod optimum sit discernere. Ea de causa Megarenses ne ullam interpretandi oraculi occasionem amitterent, vel quidpiam quod intelligi potuerit præterirent, comitia ad heroum sepulcra habere deinceps decrevere: nam plures esse mortuos manifestum. Sanè quidem apud nostros, consensus unioque partium in eandem sententiam aut rem, Latino vocabulo formam ab ipsis Gruibus videtur accepisse, ut inde **CONGRUERE**, pro **CONVENIRE** dicamus.



Vigilantia Gruum. eadem Plin. lib. 10. c. 27. ad verbum.



Numquam enim se congregant, sive convolant, sive cum pascunt.

Dd 2

PRU.

PRUDENTIA. CAP. XXIX.

SI autem volentem Gruem cum lapillo pinxissent, hieroglyphicum id prudentiam significare dicebatur. Ex probatissimis enim autoribus didicimus Grues, dum in sublime volant, lapillum ideo gestare, ut lapsu illius explorent, supra terramne an mare volitent, quod intelligunt ex sono, ac proinde confidendumne, an ulterius procedendum sit. Maximus Tyrius causam aliam memorat lapilli assumendi. Nam quoniam in volatu fluere videntur instar navis, quam agitent impellantque undæ, suæ sibi consciæ imbecilitatis, antequam volatui se credant, lapillum rostro suscipere, quo unaquæque earum, veluti firmamento vacillaturi volatus utatur, eamque habeat salutis suæ custodiam. Atque hoc est quod



Hæc à Plinio, ubi superius.

Sed et apud Plinium d. c. 27. lib. 10. Nam Grues Græcè λέγοντο.

apud Solinum legas, Grues harenam devorare, sublatisque lapillis ad moderatam gravitatem fabricari. Quarum prudentiam cum Deucalion non ignoraret, eum à diluvii clade servatum ait Gruum beneficio: hunc enim Pausaniam ait ad supervolantium Gruum clangorem enataste, atque ideo montem, in quem demum evasisset, Geranium, in harum alituum honorem, appellasse.

SUBLIMIUM RERUM INDAGATOR. CAP. XXX.

Prudentia Gruum maxima.

Quod si abque lapillo volentem Gruem figurassent, hominem sublimium indagatorem, & eorum quæ terra procul, & à materia remota sunt studiosum significari volebant. Ipsa enim præpes altissime volat, ut longè lateque speculetur. Quod si subsidere nubes infra despexerit, nunquam ad terram se demittit, usque adeo tempestates, & ventorum procellarumque motus summo studio declinat: utpote quæ sit quietis amantissima. Si verò acciderit ut in tempestate aliqua depressa sit, confestim ad terram se confert, atque humi potius quiescit. Quod si quam in alitem Plotinus hominem transmutari dixerit, qui absque sapientia sublimia tractaverit improbius, cum nullam illi speciem ponat sublimis huius volatus, nempe Gruem ipsam, ex Plotini sententia commode pinxerimus.

PERSEVERANTISSIMI MÔRES. CAP. XXXI.

Pulcherrimum & illud est, quod alii excogitarunt, hominem qui cum atate mors minime commutaverit, sed eodem semper ingenio perseveraverit, per Gruis pennas indicare. Reliquarum enim avium pennæ per atates fere omnes mutantur, nigrescereque in senectâ perspiciuntur, sed Gruum eodem semper colore perseverant.

ORDINIS OBSERVATOR. CAP. XXXII.

Quinetiam in moribus eadem propositi constantia consideratur, cum Grues in volatu ordinem pertinacissime servant. Quare Palamedes apud Philostratum, Vlyssi objicienti literas non ab eo sed à Gruibus inventas, respondet is Grues quidem, quod ad literas attinet, nihil adinventissimum, verum ad ordinem quem nunquam Vlyses servare didicisset, earum curam referri. Vlysem enim ajunt, quotiens in bello aut Hæctori, aut Sarpedoni, aut Aneæ obviam fieret, ordinem deserere solitum, & ad imbecilliora declinasse.

LABORIS TOLERANTIA. CAP. XXXIII.

Indefatigatum vero laboribus hominem significantes, alas vel pedes Gruum in manibus ejus statuebant: ferunt siquidem non lassescere ullo labore, qui nervos ex alis aut cruribus Gruis habeat.

FERACITAS. CAP. XXXIV.

IN ostentis, Grus biceps feracitatis indicium est. Appion enim tradit, Oenæo in Menide rerum domina bicipitem Gruem apparuisse, uberrimamque eò anno annonam in Ægypto fuisse. Ad hæc,

A hęc, avem sub alio Rege conspectam quatuor capitibus insignem, latissimumque frugum omnium proventum subsecutum.

VER ET HYEMS. CAP. XXXV.

Sunt qui per venientem Gruem, tempus vernum; per Sabeanam, hyemem significari tradant: quandoquidem ea ales omnino est veris & hyemis nuncia, modo veniens, modo recedens: propterea quod calorem & frigus peregrie presentiat. Itaque cum frigus ingruit, alte sublata vastum quid inclamat: cum vero clementius est nata cœlum, per intervalla vocem emittit, & taciturna prope modum allabatur: atque ita vel ex accessu, vel recessu, & ex earum voce, nunc veris, nunc hyemis admonemur.



Grua Græcè aut hyemem nunciat.

B DE MILVIO. CAP. XXXVI.

NE vero picturæ desint, ex quibus temporum qualitates indicentur, cum æstatem Cicada, autumnalem vindemiam Epops, brumale tempus Alcyonè, ver Cuculus, Luscinia, & aliquot aliarum, advolat huc Milvius, in huiusmodi ipse quoque hieroglyphicorum caveam includendus.

VERNUM TEMPUS. CAP. XXXVIII.

ERat enim Milvius ipse quoque verni temporis hieroglyphicum, propterea quod ales ea verno primum tempore incipit apparere, certissimumque sit ejus nuncium. Unde etiam proverbium emanavit, *Milvius procumbere*: qui scilicet pauperum sit mos, hyeme jam deserviente, qua male semper afficiuntur, adventantibus Milviis procumbere eo genuum cultu, quo Reges coli solent, ut apud Suidam legas. Aristophanes ait, eo apparente contrarium autumnò tempus ingruere, adesseque contendendi opportunitatem. Nomen autem illi *ιερνίω* apud Græcos in adventu, quod tanto scilicet desiderio expectatus accedat. Hanc autem loci temporisque cognitionem sacræ etiam nostræ literæ per Milvium ostendunt, in quibus habetur: *Milvius in cœlo non ignorat tempus suum: Turdus & Hirundo, & Ciconia, tempus ipsæ quoque adventus sui observare, populus autem meus iudicium Domini non cognovit.*

οὐδὲν δὲ παρὰ τὴν ἐν προβόλῃσι ad Milvium. Sumptum ex avibus Aristophanum.

LOCUPLES. CAP. XXXVIII.

Sunt qui locupletem hominem, latisque agrorum possessionibus ditissimum, per Milvii volantis hieroglyphicum significari tradant: siquidem is dum prædam enanciscitur, spaciosissima aeris intervalla uno oberrat impetu, quasi latifundia descripturus. In huiusmodi significatum Juvenalis Satyram nona: *Tot Milvius intra tua pascua lassis.* Et Persius prius dixerat: *Dives amat Curibus quantum non Milvus oberret.*

RAPACITAS. CAP. XXXIX.

SEDEM philosophi antiquiores illi, qui doctrinam ab Ægyptiis magna ex parte mutuati sunt, de quibus hominum moribus per palingenesiæ figmenta differuere, cujusmodi est Plato, qui quoque eum secuti sunt Plotinus & Harpocratio, Boethus & Numenius, rapacitatem per alitem huiusmodi intelligi tradidere, hominesque eos, qui avaritiæ studuissent, promptique semper ac parati ad imbecilliorum expilationes, & rapinas, & violentas tyrannides fuissent, in Milvios ac lupos converti, ut Socrates, Phædone, disputat, abireque omnia in ea genera opinati sunt, quorum in vita moribus similes fuissent. In Divinis quoque literis Milvus pro grassatore prædoneve ponitur. Psalmo, ubi secundum Hebræos haberi ait Eucherius, *Milvi abies domus est*. Aristophanes ad hanc alludens rapacitatem, *ιερνίω* dixit *παντοφθαλμον καὶ ἀεραζα τρέφον*, alitem omnium ac rapacem Milvum. Admiratur Plinius rapacissimam & famelicam semper avem, nihil rapere umquam ex funerum ferculis, qua veteres erant ad sepulchra afferre soliti: persuasi scilicet defunctorum animas eundem tenere sensum, & iisdem affici

Milvus omnium vorax.

affici voluptatibus, quæ unicuique, dum viveret, placuissent. Addunt & Aram Olympiæ, quam alii
 tes huiusmodi numquam infestant. Idem sacri sunt apud Britannos, non enim Milvium iis oc-
 cidere licebat.

NAVIGATIO. CAP. XL.

Sunt qui navigationem, sunt qui gubernandi rationem ex Milvii volantis hieroglyphico significa-
 ri tradant, propterea quod multorum sit opinio, ait Plinius, didicisse homines ex Milvii temonem
 navibus immittere, quippe cum observassent Milvium cauda modo hac, modo illac flexa, vice clivi
 volatus sui cursum dirigere, natura scilicet in liquido cælo monstrante, quid opus factu esset in hu-
 mido profundo.

JOHANNIS PIERII VALERIANI HIEROGLYPHICORUM

LIRER XVIII.

DE IIS QUÆ PER VULTUREM SIGNIFICANTUR.

Ex sacris Ægyptiorum Literis.

AD CORNELIUM MUSÆUM PRÆSULEM BITONTINUM.

Interrogasti me, Præsul bononitissime, quam illa sit Vultur mea, quam libris edidisti, Germani
 quidam ex Horo Niliaco à me Latinam factam divulgant. Sedenim scias me olim Romæ de-
 didisse eam videndam clarissimo Alberto Pio, Corporum Principi eruditissimo, verum ex ejus scri-
 ptis, una cum aliquot aliis hujus nota scriptis à nescio quo laborum alienorum suppressore abla-
 tam, & in Germaniam asportatam. Cujus facti indicium est, quod docti quidam viri, cum opusculum idle-
 gissent, Hori esse arbitrati, scriptis prodidere, Horum Apollinem de sacris Ægyptiorum literis à Ioan. Pe-
 tro Valeriano Latinum factum. Ioannis autem Petri mihi est peculiare nomen (cur enim id inscribitur)
 priusquam M. Ant. Sabellicus præceptor meus, id Venetijs in Pierium immutasset. Sed Horum Apollinis
 me non est conversus, frequenter vero in scriptis huiusmodi citatus: argumenti enim huius alios etiam
 auctores, eosque multos habui. Utcumque, ea deperditæ lucubratione, alteram reparavi: ablati enim
 illius reliquis archetypi toto pluteo dissipatis, hanc priori illi non abstmilem informavi, quam tibi dono do-
 rem, qui aliquid ex hoc meo argumento lecturum te libenter significasti: quod quidem summa tua erit
 me humanitati potius, quam ulli studiorum meorum merito attribuerem, & tamen in iis aliquid
 est, unde huiusmodi lucubrationes tibi fors minime displicentur mibi confingam: siquidem ego li-
 bentissime, hinc occasione qualibet arrepta, ut hac parte videre poteris, ad nostræ pietatis doctrinam, divi-
 narumque literarum interpretes me conferre soleo. Ex iis vero tam multa excerpsti, ut profiteri valeam,
 auctorem alium neminem meo huic argumento, quod multis jam commentariis auctum est, plura suppedita-
 visse. Neque ego umquam impurum nonnullorum ingenium approbavi, qui dum polliciores haberi vo-
 lunt, sacras nostrorum literas, utpote squallorem, quod unum obijciunt, quandam præ se ferentes, attinge-
 re pertimescunt: sed enim in ea semper sententia fui, nullam esse lectionem qua plus afferre possit erudi-
 tionis, quam sanctorum hominum, qui divina tractant, institutiones. Nam si artium fere omnium, libe-
 ralium finis denique est, ut veram edocti rationem, bene honesteque vivere adlaboremus, fator me, quan-
 tumcumque hoc studiorum genere assequi licuit, non plura, neque admirabiliora ex quibusvis discipuli-
 narum quarumcumque magistris exhausisse, quam ex mysteriorum, qua ad pietatem nostram faciunt,
 interpretibus: sive rerum naturam, sive morum sinceritatem, sive que ad veritatem, & Dei Opt. Max.
 cognitionem pertinent, inspeximus. Sed ego imprudens, qui hac tibi commemorem, qui tamdiu, tam
 diligens.